

Iz nemščine prevedla Urška P. Černe

Prosim, rad bi ti povedal, hočem ti povedati, moram ti povedati, povedal ti bom, da bodo vsa ta dolga leta končno šla, daleč, daleč, daleč stran.

Naj začnem v vasi, v vasi mojega otroštva, natančneje v šoli, ki je dobila ime samo po naši četrti, ne kot druge šole po znamenitih pedagogih. Vse skupaj se začne v šoli. Tam zgoraj, v drugem nadstropju.

Frank preprosto stoji sredi učilnice in starega Niederbergerja klofne po obrazu. Mislim, daj si to najprej sploh predstavljaj. Res, ej, najprej moraš dojet, kako Frank stoji tam, kot da je učitelj on, in ne Niederberger, kot da je šef, kot da ima on glavno besedo, naš Frank, petnajst let žalosti v udih, starejši osnovnošolec, in ti gre klofnit učitelja francoščine. Saj pravim. Kaj takega si moraš najprej sploh plastično zamisliti, če hočeš razumeti.

Ves razred grobna tišina, vsi trdi, tabla na steni z nedokončano glagolsko spregatvijo, relief Švice Kümmerli & Frey, zelena tabla iz filca in ob njej velik poster Beatlov, ki nam je šel neverjetno na živce, ker smo že takrat čutili, da Beatli s tistim svojim ščebetanjem o lepem vremenu še zdaleč niso tisto pravo in da bi, recimo, dosti raje imeli Franka Zappo, ampak njega nismo smeli, je bil čisti tabu s tistim komadom o Bobbyju Brownu, kjer je, kot nam je povedal nekdo, šlo za perverzije, ki jih sicer nismo čisto razumeli, a smo bili trdno prepričani, da je bilo razburljivo.

Tisto jutro torej vse mirno, dekleta in fantje tihi kot miši. Tišina, ob kateri še najneumnejši opazi: Zdaj se bo pa nekaj zgodilo, nekaj se mora zgoditi, prej ali slej, ampak bolj verjetno prej.

In Frank stoji pred tablo, z levo roko iz desne počasi vzame kredo, da se mu desna sprostí in mu flop! eno primaže, temu grdemu, grdemu Niederbergerju, ki smo mu vedno morali govoriti oui monsieur in non monsieur in pardon monsieur, pri vsaki lekciji stokrat, čeprav njegova francoščina ni bila nič boljša od naše. Mi slediš?

Nihče si ne bi mislil, da je kaj takega možno, no, vsaj ne nihče od nas, razen kvečjemu samega Franka, kajti njemu je to seveda moralo biti jasno najpozneje v trenutku, ko je dal kredo v drugo dlan, da je z desnico lahko zamahnil. Pa tudi sicer mi pokažite koga, ki bi si upal med šolsko uro udariti učitelja francoščine, ne da bi uporabil močnejšo roko.

Oprosti, da sem začel pripovedovati kar tako na sredi. Upam, da zdaj ne misliš, kako sem se nesposoben osredotočiti na celotno zgodbo. Ja, ja, ja, ja, poznamo nekaj takih, ki trdijo, da imam slabo koncentracijo, ampak kaj pa oni vejo, čisto nič ne vejo.

Znam se miselno zbrat, znam se vzeti skup, o, pa še kako, jasno, da to znam, sem že dovoljkrat dokazal, sem že stokrat dokazoval, razen mogoče enkrat v vojski, ko sem moral z zavezanimi očmi razstaviti in spet sestaviti puško, petindvajsetkrat zapored vse dele položiti na krpo, jih naštet in jih v pravem redosledu spet sestaviti. Narobe! Še enkrat čisto od začetka! Spet narobe! In tako naprej, dokler poročnik ni izbruhnil: Pa saj to ni res, kak prasec trdodučni, pa to ja ni normalno, da je kdo tko trdodučen!

To ni bilo res. Niti malo nisem trdodučen. Če hočem, lahko vse lepo logično spravim v red. Kljub temu moram začeti s tem dopoldnevom, ko je Frank to storil, skratka, ko je

Niederbergerja pred vsem razredom oklofotal. Morda se zdi nepomembno, ampak v resnici je pač zelo pomembno, ker po tem ni bilo nikdar več tako kot prej, nikdar.

Frank si je seveda nakopal postopek, to je bilo jasno, disciplinsko kazen, to ni bil nikakršen mačji kašelj, telesne poškodbe in to, logika. So Franka potem poslali v posebno šolo, je moral it, pa če je hotel ali ne, tako je pač odredilo sodišče za mladoletnike, socialnopedagoški ukrep ali razred s prilagojenim programom ali kakor koli že so temu rekli, točnega pojma se ne spomnim več. To so ti sklepi, za katere si zakonodajalci izmišljujejo zveneča imena. Toda zanje, ki jih zadane, je to pač kazen in konec.

In poleg tega tako ali tako ne bi več dolgo trajalo, mislim, šola, še nekaj mesecev in bi se vsega rešil, bi se mi vsi skupaj vsega rešili. In najbrž bi midva, Frank in jaz, celo skupaj opravila vajeništvo.

Povej, se še spomniš? Ne, ne moreš se spomnit. Mnogi se tega mogoče še medlo spominjajo, ampak našega Franka so zanimale tudi resne stvari. To je res. Bila sva celo en teden skupaj na praksi, jeseni 1980, pri firmi W. Bösigler, d. d., visoka in nizka gradnja. Frank je bil nadarjen, to si takoj videl. In zelo hitro je vedel kar nekaj o tem, v kakšnem razmerju mešaš pesek in apno, cement in vodo, zapomnil si je stvari, ki so meni večinoma ušle iz spomina. Bom povedal tako, kot je: kar se tiče talenta in moči, bi Frank lahko postal super zidar, definitivno. Enkrat mu je en stari polir rekel, da ima zlato roko. Dober boš. Tako mu je povedal polir. Tega se še dobro spomnim, ker sem med kosilom v tisti baraki sedel zraven njega in sva jedla sardine in pomakala bel kruh v olje in jaz bi se grozno razveselil, če bi mi kak nadrejeni kdaj kaj podobnega rekel.

Seveda, mogoče vseeno ne bi bilo nič iz njega, se pravi, tudi ne, če bi se pri tisti uri francoščine držal nazaj, če Niederbergerju ne bi nič naredil ali če ga, kar bi bilo tudi še možno, tisti dan sploh ne bi bilo v šolo. Isto zimo je Franku namreč umrl oče, točno tisto zimo, le nekaj dni po tistem dogodku.

To je bila še ena taka huda zgodba. Najprej so rekli samo, ožilje. Malo pozneje že rak, potem enkrat, dvakrat na kontrolo v bolnico, par tistih obsevanj, takih pravih, se pravi takih, ki ti zažgejo kožo, da te boli, kot bi te opeklo sonce, samo dosti močnejše, po tem pa vse mimo, čau, mrtev, amen. In to je bilo vse, blazno hitro je šlo.

Vsemogočnemu Gospodu in stvarniku življenja je bilo všeč, da je poklical k sebi svojega sinu. Tako je pisalo v osmrtnici, ki jo hranim še danes, strašno težko razumljiv stravek, še zlasti, če malo verjameš v Boga kakor jaz takrat. Se že skoraj nujno vprašaš, zakaj bi bilo Bogu všeč, če nekemu fantku naenkrat umre oče. To ni nikomur všeč, niti takrat, ko je bil oče redkokdaj tak oče, kakršnega bi si želeli. Saj vem, saj vem, nekateri očetje so res grozni, ampak saj si še zato ne želiš nujno, da bi bilo Gospodu všeč, kako umirajo.

Frankova mati je bila potem skorajda vesela, da so Franka zaradi klofute učitelju francoščine dali v tisto posebno šolo, vsaj na začetku, vsaj zaradi same sebe, ker navsezadnje je imela še tamale in pse in vrt in češnjo in čiščenje in to je eno z drugim čez glavo dela. In potem je seveda že skoraj razumljivo, da lahko materi odleže, če je njen najstarejši in najbolj problematični sin daleč stran, nekje, kjer je zanj dobro poskrbljeno.

In recimo, pač res recimo, da se tisti dogodek v šoli nikdar ne bi zgodil, bi se kaj lahko zgodilo, da bi mati Franku vseeno rekla, češ, vajeništvo v teh okoliščinah ne pride v poštev,

že zaradi denarja, in tudi zato, ker ne bi mogla nonstop prat delovnih oblek, ker je, mogoče se še spomniš, za najemniška stanovanja za pranje takrat veljal zelo strog red in so v nekaterih blokih lahko prali samo enkrat na štirinajst dni, kar je bilo ravno za ljudi, ki so na primer morali delati na gradbiščih in so imeli zato redno umazane obleke, v bistvu res zelo malo. Bi mu pa mogoče tudi pustila, da postane zidar, in potem bi bilo super, če Niederbergerja ne bi mahnil in če se ne bi nič zgodilo in mu ne bi bilo treba v posebno šolo. Kar predstavljam si, kako lušno bi se imela na velikih gradbiščih. Tako bi mi mogoče marsikateri delovni dan minil, kot bi mignil.

Verjetno bi me v službi lahko branil, vsaj enkrat, na primer proti Doblerju, ker je bil pravi satan, ali pa mogoče tudi pozneje, po končanem vajeništvu, v Oberglattu, po tistem firminem žuru, ko so vsi bili pijani in so mi slekli hlače in me takega položili na mizo in sem moral pomisliti, da bi bilo zdaj verjetno najbolje, če bi lahko kar tam pri priči umrl, tako kot Frankov oče. Toda nisem umrl, ne, ne, razločno sem slišal, kaj so govorili, še preveč razločno.

No, zdaj pa poglejmo, a ima naš mali zidarček že kaj kosmata jajca.

In potem klik vžigalnika in tisto pijansko režanje, ki ga še zdaj včasih sanjam, dokler se ne zbudim, ves poten in drhteč, in se sprašujem, zakaj so to storili prav meni, ko pa je bilo še toliko drugih mladih zidarjev v naši firmi, ki je bila, mimogrede, takrat ena od največjih v kantonu Zürich, se pravi, v bistvu, preden so jo prodali.

Ampak ja, moralo je zadeti prav mene. Meni so to storili. Jezus, to ni bil mačji kašelj, res ne. Hudo je bilo. Ja, hudo je bilo, posebej zato, ker so bili vsi zraven in ni bilo nikogar, ki bi rekel vsaj: No, dobro, malo smo se pohecali, zdaj pa dajmo nehat, dovolj je bilo. Ne, tega takrat nihče ni rekel, jasno, da ne. Vsi so se samo smejali. Vsi razen mene.

Kje sem že ostal? Pri posebni šoli, kamor so poslali Franka, ne sicer za dolgo, pa vseeno. Po tem je seveda zaman iskal vajeniško mesto, zaradi socialnopedagoškega ukrepa, in to so vsi vedeli, ker je to seveda moral napisati v prošnje. In takšnega vajenca nihče ni hotel. S tem, da niti najmanj ni bil tak, za kakršnega so ga imeli, vsaj takrat še ne. In na koncu je pristal pri pošti, kot nekvalificirani delavec na železniški pošti v Bernu, ker si takrat dobil službo tudi brez zaključnega izpita in služba tudi ni bila tako slabo plačana, poudarjam, ne tako slabo plačana, kajti, na primer, celo risar v visokih gradnjah, to po naključju zelo natančno vem, je po koncu vajeništva zaslužil bistveno manj kot Frank brez zaključnega izpita.

V tistem času sva se občasno še dobivala. Ne bodi no mevža, mi je rekel, in tudi to, da bi se moral že prej braniti, torej preden so se ga drugi napili in prišli na idejo, da mi slečejo hlače in vse to. To je že držalo, ja, sigurno je imel prav, po drugi strani pa vseeno ni bilo tako enostavno, ker nisem vedel, kaj z mano sploh nameravajo. Ko pa sem to dojel, nisem mogel več nič, ker so me zgrabili za roke in mi trup tiščali na mizo, trije ali štirje, čeprav sem vpil in ihtel. Frank bi mi lahko pomagal, a je, kot rečeno, že zdavnaj pristal pri železniški pošti.

Pozabiva vse skupaj, sem takrat rekel Franku. In danes se tega spominjam prav jaz, jaz, pa čeprav tega sploh nočem in čeprav sem ravno jaz takrat rekel, dajva vse skupaj pozabit. Ampak kot rečeno, je to povezano s tem, da vsake toliko o tem sanjam.

Sanje so svinjske. Sanje imajo najbolj zahrbtnen spomin, ki si ga lahko predstavljamo. Nikdar ne bom razumel, zakaj se nekateri ljudje sanj tako veselijo. Sanje so zlo.

Možno, da ni najbolj pametno, da ti zdaj govorim skoraj izključno o Franku in boš mogoče mislila, da je bil moj edini prijatelj, ko pa niti ni bilo čisto jasno, ali je sploh bil pravi prijatelj. Saj samo pravim, mislim, tega ne govorim proti njemu, rad bi samo dal v razmislek, kako je vedno težko vedeti, kar se tiče prijateljstva in to. Včasih imaš recimo prijatelja in potem ugotoviš, da ga pravzaprav nimaš, in včasih je ravno obratno, čeprav je res, da se to drugo bolj redko zgodi.

Kakor koli že, vse se je začelo s tem, da sem leta 72 začel hoditi v šolo, istega leta kot je Bernhard Russi v Sapporu postal olimpijski zmagovalec, mimogrede rečeno, precej po sreči, ker je bil tisto zimo najboljši Karl Schranz, Avstrijec iz Sankt Antona, ampak on v Sapporu ni smel nastopiti, ne sprašuj me zakaj. Navsezadnje kot otrok marsičesa ne razumeš, pozneje pa nikdar več ne izveš. Pri vsem skupaj samo ni jasno, zakaj to vseeno ohraniš v spominu.

Jaz recimo vem tudi to, da je bil v tistem času predsednik Richard Nixon, mislim, v Ameriki. Njegovo ime je bilo velikokrat po radiu, ob dvanajstih, ko je moj oče poslušal poročila in smo morali vsi biti tiho. Vedno so omenjali Nixona in Brežnjeva iz Rusije in včasih tudi papeža Pavla VI. ali ministra Gnägija, najpogosteje pa predsednika Nixona.

Oče je prihajal domov, tik preden so se začele radijske novice in preden je sedel za mizo h kosilu, je pregledal pošto, če je v njej slučajno kakšna osmrtnica. Druga pisma je do konca kosila dal na stran. Kadar je bila vmes osmrtnica, jo je takoj prebral, še stoje. Potem je umrlemu rekel ubogi vrag in še to, kako je pa res neverjetno, da je moral iti tudi ta in ta. Ubogi vrag, da že zdaj umre, ko pa je bil tako radoživ, a ne, a kaj, nič ne moreš, če ti odbije zadnja ura. Ja, ja, starka s koso pride, ko se ji zljubi. Tako je govoril moj oče. Potem pa nam je zaželel dober tek in začel jesti, čeprav bi moral vedeti, da bi mati rada še povedala molitev, kar je potem večinoma tudi naredila, ampak potihoma in sama zase, moj oče pa ni bil takšnega kova, da bi mu bilo veliko mar za molitve.

V tistem letu so me torej dali v šolo, k prijazni učiteljici, ki je v šolskem poročilu potem enkrat zapisala, da sem vljuden, da imam natančno pisavo in da sem nekoliko introvertiran. Šolskega poročila takrat nisem razumel, razumeli so ga samo starši, kar pa me ni motilo, ker je bil njim seveda namenjen. Samo te besede, introvertiran, tudi starši niso povsem razumeli. Zato je moj oče vprašal Gerberjevega Tonija, ki je stanoval eno nadstropje nad nami in je bil uradnik in je imel doma en velik slovar. Takšne stvari so ti takrat vzele ogromno časa, mislim, da si našel besede in to, si se moral veliko pogovarjati.

Pred tem, se pravi pred letom 72, sem tudi že obstajal, logično. Ampak to vem bolj zaradi fotografij in diapozitivov, ki smo si jih vsake toliko pogledali, ko je prišla na obisk moja neporočena teta, edina očetova sestra, ki se ni nikdar poročila, ne vem zakaj.

Ampak take prave spomine na svoje življenje imam v bistvu šele od takrat, ko sem šel v šolo, ne pa iz tistih let pred tem, ko sem verjetno uporabljal glavo toliko kot kakšna mačka, ki se smuka po svojem okolišu. Majhni otroci in mačke ne potrebujejo spominov, ker se lahko požvižgajo na to, kar je bilo prej. Spomini se začnejo s šolo, kajti takrat začneš brati in pisati in šele ob črkah postaneš pravi človek, ki se zna orientirati za naprej in nazaj. Čisto zares je tako. Brez črk lahko vemo samo to, kar se ravnokar dogaja, ali to, kar ti povejo drugi, in od tega je veliko zlaganega.

Prišel sem v šolo z Locherjevim Ursom, ki je bil takrat moj najboljši prijatelj in je imel nahrbtnik za v šolo s črno-belimi kozjim krznom, pa z Resom, ki je bil tako dober, da je pri nogometu smel igrati Günterja Netzerja, kar sploh ni bilo samoumevno, ker je bilo še dosti drugih, ki so hoteli biti Günter Netzer. Nadalje je bil v našem razredu tudi Hebel, ki je imel skoraj vedno v žepih denar, hočem reči, za razliko od nas. Slučajno je Hebel ostal bogat tudi po koncu šole in je še danes. Če pogledamo s te strani, se za Hebla ni nič spremenilo, za nas pa tudi ne.

V zvezi s puncami se na primer spomnim še Sabine, kar ni težko, ker smo imeli dve ali tri Sabine, očitno je bilo to ime v tistem času najbolj v modi, ampak posebej jasno se spominjam te ene Sabine, ki je imela kite in pege, pa na Chantal, ki se mi je skrivaj zdela lepa in ki je bila malo drugačna od drugih punc, no, čeprav, če jo danes vidiš, ampak dobro, to zdaj res ni tako važno.

Frank takrat še ni bil z nami, prišel je komaj naslednje leto, ko je njegov oče dobil službo v tkalnici in so se priselili v našo vas.

Nekega jutra se je nepričakovano pojavil. Učiteljica ga je za roko pripeljala v razred. In njegove roke potem enostavno ni izpustila. Vsi so se spraševali, zakaj gospodična Bühler ne izpusti njegove roke, ko nam razlaga, da je to Frank in da bo od zdaj naprej naš sošolec in naj bomo prijazni do njega in vse to, kar pač učiteljice najbrž morajo povedati, ko razredu predstavijo novega učenca in se bojijo, da ga mogoče ne bodo sprejeli, kar bi potem spet njej delalo probleme.

Ampak ni bilo tako, da ona ne bi hotela izpustiti njegove roke. On je ni izpustil! To mi je pozneje potrdil. In jaz sem se spet spomnil, da smo z Niederbergerjem pri francoščini morali brati neki roman, v katerem čisto na začetku nekoga pripeljejo v razred in ime mu je Bovary in pozneje v romanu je ubogi pes, ker njegova žena spi z enim drugim. Ta roman je strašno žalosten, če bom kdaj imel čas, ga bom prebral še enkrat, ampak po vsej verjetnosti v nemščini, ker je v francoščini pretežek.

Toda celo če roman pustimo ob strani, to ničesar ne spremeni. Frank je bil od tistega trenutka v našem razredu, kar pomeni enako, kot da bi bil v naših življenjih, ker v tistih letih je razred seveda ves svet. Vedno smo se že pri zajtrku veselili trenutka, ko si bomo smeli zavezati čevlje in takoj ven iz stanovanj, ki so v tistih časih še imela vonj po tistem, kako se že reče, s čimer so čistili pod.

Največkrat smo šli v šolo v troje, Locher, Frank in jaz. Stanovali smo v istem koncu in poznali smo vse rože in kamenčke na poti v šolo, če malo pretiravam, ker je seveda nemogoče, da bi poznal vse kamenčke, še najmanj tam, kjer smo stanovali, ker je toliko peščenih potk.

Pri poplavnem kanalu, kamor je bila speljana voda, kadar je potok prestopil bregove, smo se že prvič ustavili, hoteli smo pogledati, če je kaj posebnega naplavilo, mogoče kaj dragocenega, na primer zlato ali polno denarnico ali kaj takega. Ampak če je po poplavi tam sploh kaj ležalo, je bil to kak čevljev ali kak star Toyotin kolesni pokrov ali kaka mrtva podgana, pač take reči, kjer so na prvi pogled videti ne vem kaj, na koncu pa sploh ne veš, kaj bi z njimi.

Včasih pa je bilo vsaj par potočnih rakov, zbirali smo jih v plastičnem vedru in jih potem v kozarcih za vlaganje nosili v šolo, kar pa ni bilo dobro, z gospodično Bühler smo

namreč pri naravi in družbi ravnokar jemali različne sorte fižola, živali pa so bile v učnem načrtu predvidene šele čez dve leti in poleg tega so potočni raki umrli, če si jih pozabil v kozarcih za vlaganje in niso imeli zraka in vode.

In ker smo torej v kanalu zelo redko našli kaj pametnega, smo ob prostih popoldnevih raje igrali nogomet ali pa smo se v bandah pretepali. Naša banda se je imenovala Strela boys. Dolgočasno ime, saj vem, je bilo pa praktično, saj je strelo znal narisati vsak, medtem ko so se recimo fantje iz Grubenstrasse, ki so se imenovali Beli tigri, grozno namučili, če so v drevo recimo hoteli vrezljati belega tigra. Danes mladina ne rezlja več tako pogosto v drevesa, kar je sigurno bolje, ker to drevesom v bistvu škodi.

Ampak hotel sem ti pripovedovati o moji poti v šolo in o tem, koliko razlogov sem vedno imel, da sem se kje ustavil. Glavni razlog je bil sigurno kanal. Potem pa je bil še kiosk gospe Püntener, ki je ni motilo, da nam je vedno naštel vse cene, čeprav je točno vedela, da ne bomo nič mogli kupiti, razen tu in tam kak čigumi, pa še to samo včasih. Samo Hebel je lahko kupil kaj velikega, na primer Čudežni škrnicelj ali strip Buffalo Bill, ki nam ga je potem dal brat šele, ko je bil že strašno zdelan, kar pa nas niti najmanj ni motilo, ker na Buffalo Billa v bistvu nismo bili tako nori.

Nekaj, kar ni bilo več del poti v šolo, a česar nikakor ne smem pozabiti, so naše švicarske vodne livade. Raztezale so se skoraj že zunaj našega otroškega teritorija. Kljub temu pa smo jih dobro poznali. Pa še Locherjev oče je imel doma knjigo o švicarskih vodnih livadah, kjer je pisalo, da so te livade obstajale že dosti dosti prej, ker so menihi v samostanu pri Svetem Urbanu, kjer zdaj že zelo dolgo ni več nobenih menihov, ampak psihiatrična bolnica, skratka, da so si menihi v starih časih izmislili te livade. Sam tega nisem prebral, sem pa slišal od Locherja.

No, skratka, vodne livade so bile lepe. Sicer pa so še vedno, ker so zaščitene. Vodne livade so skoraj čisto normalni travniki, so pa preprejeni z majhnimi kanalčki, in tam, kjer se kanalčki križajo, so lesene zapornice, ki se jih da odpreti in zapreti, odvisno od tega, ali vodne livade pravkar namakajo ali ne. Če livade namakajo, so videti kot majhna jezercica. Pa še to naj mimogrede povem, da so take livade menda zelo dobre za gladino podtalnice.

Rad sem jih imel predvsem poleti, tik preden so pokosili travo. Takrat je dišalo po toplim gnezdu, vsaj ko gledam za nazaj. Ampak danes ne hodim več tja. Zdaj hodijo tja samo še ljudje, ki imajo pse, in jaz ga nimam.

Frank ni bil posebno agresiven. Bil je tak kot mi vsi. Včasih smo se stepli, ampak če je kdo ležal na tleh in se z obema lopaticama nedvoumno dotaknil tal, je veljalo, da je boj končan. Če se je kdo hotel boriti še naprej, so ga drugi potegnili nazaj.

Tole tukaj omenjam samo zato, da ne bi dobila napačnega vtisa, kako da se je pripetljaj z učiteljem francoščine poznal še vsa naslednja leta. Ne, kje pa, Frank ni bil niti agresiven niti vzkipljiv. So bili tudi hujši, recimo jaz, meni je namreč lahko počil film že zaradi kake malenkosti. Tako kot tistega popoldneva, ko sem prijateljem pokazal novo kolo, mondia sport z vinsko rdečim okvirjem in petimi prestavami. Kupil mi ga je oče, ko smo začeli hoditi v zadnje razrede gimnazije in smo imeli dlje do šole. Sine, je rekel oče, ko sem bil jaz v tvojih letih, o takšnem kolesu nisem niti sanjal, kajti v mojih časih nam niso kar podarjali koles, v mojih časih nam niso podarjali sploh ničesar. Nakar sem prikimal in zajahal novo kolo. Dober občutek je bil, občutek, kot ga imaš zelo redko v življenju.

Res je vprašal, ali se lahko eno rundo pelje z njim. Ne bodi tak egoist, je še rekel, in preden sem mu lahko še rekel, naj pazi, ga že ni bilo več. Grozno sem se bal, da bi se lahko kaj zgodilo, in res se je nekaj zgodilo, ker ko se je Res končno spet pojavil, je kolo nosil na rami, kot kolesarji na dirkah čez drn in strn, ki morajo včasih sestopiti, da premagajo kakšno oviro. Prednje kolo in vilice mojega novega kolesa so bili totalno zviti, ker mu je na nekem ovinku spodrsnilo na drobnem pesku, ki je takrat ležal ponekod na ovinkih. Bilo je grozno in od obupa mi je šlo na jok, moral sem misliti na očeta in na to, da mi je zabičal, naj za kolo dobro skrbim. Toda – in v resnici me je prav to do konca podrlo – prijatelji so umirali od smeha in celo Resu se je zdelo zabavno, da mi je uničil novo kolo. In potem je v moji glavi naredilo klik. Planil sem na Resa in verjetno bi ga ubil, če se ne bi vsi vrgli name in me zadržali. Držali so me tako dolgo, dokler več nisem imel moči, niti da bi kričal niti za kaj drugega. Potem so odšli in ostal sem sam z uničenim kolesom. In ker sem bil tako obupan, sem se ugriznil v roko, dokler ni zakrvavela.

Kaj pa si počel z roko? me je vprašal stari Hossmann iz trgovine s kolesi.

Zaletel sem se v žičnato ograjo, žarometi so me tako oslepili, da nisem videl ograje. Koliko bo pa to stalo?

Bova videla. Do petka bo popravljen. Zdaj pa nehaj jokati. Hossmann je bil dobričina in smel sem oddelati znesek popravila, ker smo imeli počitnice in sem lahko pri njem čistil delavnico in skladišče. To je trajalo štiri dni in bil sem vesel, da mi je verjel glede ograje. Vedno je bolje, da izpadeš tako, da se te drži smola, kot pa da vsi na svetu vejo, da so ti naredili škodo lastni prijatelji.

Toda zdaj sem, ne da bi opazil, že spet zašel, ko pa sem v bistvu samo hotel povedati, da je bil Frank precej miren in suveren, jaz pa nisem nikoli zmogel izžarevati kaj podobnega, kot je notranji mir, še danes ne.

Pouk je torej tekel, dokler ni Frank udaril učitelja. Od tam naprej ni bilo nič več isto kot prej. Meni je v bistvu lahko bilo precej vseeno. Ampak čutim, da moram še naprej govoriti o tem, ker drugače sploh nikdar ne bo nič bolje.